

TAG UG/Uwch

976/51

MATHEMATEG C4
Mathemateg Bur

P.M. DYDD LLUN, 15 Mehefin 2009

1½ awr

DEUNYDDIAU YCHWANEGOL

Yn ogystal â'r papur arholiad hwn, bydd angen:

- llyfr ateb 12 tudalen;
- Llyfryn Fformiwlâu;
- cyfrifiannell.

CYFARWYDDIADAU I YMGEISWYR

Atebwch **bob** cwestiwn.

Rhaid dangos gwaith cyfrifo digonol er mwyn egluro'r dull **mathemategol** a ddefnyddir.

GWYBODAETH I YMGEISWYR

Rhoddir nifer y marciau mewn cromfachau ar ddiwedd pob cwestiwn neu ran o gwestiwn.

Cofiwch fod angen Cymraeg da a chyflwyniad trefnus yn eich atebion.

1. O wybod bod

$$f(x) = \frac{3x}{(1+x)^2(2+x)},$$

(a) mynegwch $f(x)$ yn nhermau ffracsiynau rhannol, [4]

(b) enrhifwch

$$\int_0^1 f(x) dx,$$

gan roi eich ateb yn gywir i dri lle degol. [4]

2. Darganfyddwch holl werthoedd θ yn yr amrediad $0^\circ \leq \theta \leq 360^\circ$ sy'n bodloni $3\sin 2\theta = 2\sin \theta$. [5]

3. (a) Mynegwch $\cos \theta + \sqrt{3} \sin \theta$ yn y ffurf $R\cos(\theta - \alpha)$, lle mae $R > 0$ a $0^\circ < \alpha < 90^\circ$. [3]

(b) Darganfyddwch holl werthoedd θ yn yr amrediad $0^\circ \leq \theta \leq 360^\circ$ sy'n bodloni

$$\cos \theta + \sqrt{3} \sin \theta = 1. \quad [4]$$

4. Mae'r rhanbarth sydd wedi'i ffinio gan y gromlin $y = \cos 2x$, yr echelin- x a'r llinellau $x = 0$ ac $x = \frac{\pi}{8}$, yn cael ei gylchdroi trwy bedair ongl sgwâr o amgylch yr echelin- x . Darganfyddwch gyfaint y solid sy'n cael ei gynhyrchu. [6]

5. Mae gan y gromlin C yr hafaliadau paramedrig $x = t^2$, $y = t^3$. Paramedr y pwynt P yw p .

(a) Dangoswch mai hafaliad y tangiad i C yn y pwynt P yw $3px - 2y = p^3$. [4]

(b) Mae'r tangiad i C yn y pwynt P yn croestorri C eto yn y pwynt $Q(q^2, q^3)$. O wybod bod $p = 2$, dangoswch fod q yn bodloni'r hafaliad $q^3 - 3q^2 + 4 = 0$ a darganfyddwch werth q . [5]

6. (a) Darganfyddwch $\int (x+3)e^{2x} dx$. [4]

(b) Defnyddiwch yr amnewid $u = 2\cos x + 1$ i enrhifo

$$\int_0^{\frac{\pi}{3}} \frac{\sin x}{\sqrt{(2\cos x + 1)}} dx.$$

[5]

7. Mae'n bosibl modelu gwerth cydran electronig fel newidyn di-dor. Gwerth y gydran ar amser t mlynedd yw $\pounds P$. Mae cyfradd lleihad P mewn cyfrannedd union â P^3 .

(a) Ysgrifennwch hafaliad differol y mae P yn ei fodloni. [1]

(b) Gwerth y gydran pan fydd $t = 0$ yw $\pounds 20$. Dangoswch fod

$$\frac{1}{P^2} = \frac{1}{400} + At,$$

lle mae A yn gysonyn positif. [5]

(c) O wybod mai gwerth y gydran pan fydd $t = 1$ yw $\pounds 10$, darganfyddwch yr amser pan fydd ei gwerth yn $\pounds 5$. [4]

8. (a) Fectorau safle'r pwyntiau A a B yw

$$\mathbf{a} = 3\mathbf{i} + 4\mathbf{j} + 7\mathbf{k}, \quad \mathbf{b} = 4\mathbf{i} + 2\mathbf{j} + 10\mathbf{k}.$$

(i) Darganfyddwch hafaliad fector y llinell AB .

(ii) Hafaliad fector y llinell L yw

$$\mathbf{r} = 5\mathbf{i} + 6\mathbf{j} + \mathbf{k} + \mu(3\mathbf{i} - 2\mathbf{j} + \mathbf{k}).$$

Dangoswch fod AB a L yn croestorri a darganfyddwch fector safle'r croestorfan. [9]

(b) Dangoswch fod y fectorau $3\mathbf{i} - 2\mathbf{j} + 2\mathbf{k}$ a $2\mathbf{i} + \mathbf{j} - 2\mathbf{k}$ yn berpendicwlar. [2]

9. Ehangwch $(1 + 4x)^{\frac{1}{2}}$ mewn pwerau esgynnol o x hyd at y term yn x^2 . Nodwch ar gyfer pa amrediad o werthoedd x mae eich ehangiad yn ddilys.

Ehangwch $(1 + 4k + 16k^2)^{\frac{1}{2}}$ mewn pwerau esgynnol o k hyd at y term yn k^2 . [6]

10. Cwblhewch y prawf trwy wrthddywediad canlynol i ddangos bod $\sqrt{3}$ yn anghymarebol.

Tybiwch fod $\sqrt{3}$ yn gymarebol. Yna gallwn ysgrifennu $\sqrt{3}$ yn y ffurf $\frac{a}{b}$ lle mae a, b yn gyfanrifau sydd heb ffactorau cyffredin.

$$\therefore a^2 = 3b^2.$$

$$\therefore \text{mae } 3 \text{ yn ffactor o } a^2.$$

$$\therefore \text{mae } 3 \text{ yn ffactor o } a, \text{ ac felly mae } a = 3k, \text{ lle mae } k \text{ yn gyfanrif.} \quad [4]$$

.....